

Győri Ítéltábla

Pf.III.20.087/2022/15/I.

A Győri Ítéltábla dr. Warvasovszky Donát ügyvéd (cím19) által képviselt Felperes1 (Cím2) I. r. és Felperes2 (Cím2) II. r. felpereseknek dr. Szabó Róbert ügyvéd (cím17) által képviselt Alperes1 (cím1) I.r. és dr. Nagy Noémi ügyvéd (cím18) által képviselt Alperes2 (cím1) II.r. alperes ellen elszámolás és kártérítés iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2022. április 14. napján kelt 26.P.20.616/2016/149. számú ítélete ellen a felperesek által 150. számon, az I.r. alperes által 152. számon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, az alpereseket egyetemlegesen terhelő marasztalást 20.980.552 (húszmillió-kilencszáznolcvanezer-ötszázötvenkettő) forintra és ebből 17.949.916 (tizenhétmillió-kilencszáznegyvenkilencezer-kilencszáztizenhat) forintnak az elsőfokú ítéletben írt esedékességű és mértékű késedelmi kamatára felemeli.

A Case IH Axial Flow-5088 kombájnon való közös tulajdont akként szünteti meg, hogy a felperesek 133/1000 tulajdoni illetőségét 2.534.536 (kettőmillió-ötszázharmincnégyezer-ötszázharminchat) forint megváltási ár ellenében adja az alperesek tulajdonába.

Mellőzi az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezéseit.

Kötelezi egyetemlegesen az I. és II.r. alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 2.242.000 (kettőmillió-kettőszáznegyvenkettőezer) forint elsőfokú perköltséget.

Kötelesek a felperesek egyetemlegesen 15 napon belül megfizetni az I.r. alperesnek 2.000.000 (kettőmillió) forint, a II.r. alperesnek 686.800 (hatszáznyolcvanhatezer-nyolcszáz) forint elsőfokú perköltséget.

Ezt meghaladóan az elsőfokú ítélet megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelesek az alperesek 15 napon belül egyetemlegesen megfizetni a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 972.000 (kilencszázhetvenkettőezer) forint másodfokú perköltséget.

Köteles az I.r. alperes 15 napon belül megfizetni a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak további 220.000 (kettőszázhuszezer) forint másodfokú perköltséget.

Felhívja a felpereseket, hogy lelet kiállításának terhe mellett igazolják 8 napon belül további 24.000 (huszonnégyezer) forint fellebbezési eljárási illeték megfizetését.

Az ítélet egy példányát – az elsőfokú bíróság útján – megküldeni rendeli az I. r. alperes lakóhelye szerint az illetékügyekben eljárni illetékes megyei adóhatóság részére az I. r. alperes által előterjesztett fellebbezés kapcsán átutalással megfizetett 1.287.170 (egymillió-kettőszáznyolcvanhétezer-egyszázhetven) forint illeték – külön kérelemre történő – visszatérítése érdekében.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

I.

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint mind az I. és II. r. alperesek, mind az I.-II. r. felperesek házastársak. Emellett az I. r. felperes és a II. r. alperes unokatestvérek. Az I. r. alperes családi gazdálkodó. Az I. r. felperes 2002 évtől főállású mezőgazdasági vállalkozó.

[2] Az I. r. felperes és az I. r. alperes már az 1990-es évektől kezdődően együtt dolgozott bérlet földeken. A mezőgazdasági munkák egy részét (szántás, vetés stb.) a felek külön végezték, a betakarítást azonban közösen. 1995. évben közösen vásároltak egy John Deere típusú kombájnt, mellyel közösen végeztek mezőgazdasági munkákat. Később a peres felek egy telephelyet kívántak létesíteni az I. r.-II. r. alperes tulajdonában álló település1-i 03/8. helyrajzi szám alatti ingatlanon, szárító létesítése mellett. A telephely létrehozásával a feleket azon cél vezérelte, hogy az általuk megtermelt terményeket ne kelljen rögtön a betakarítás után nyomott áron értékesíteni, hanem a kedvezőbb kondíciók elérése érdekében a terményt tárolják. A szárító üzemeltetése azt célozta, hogy a felek által legnagyobb mennyiségben termelt kukorica önköltségi áron kerüljön szárításra.

[3] Az ingatlan 290.000 Ft-os vételárából 72.500 Ft-ot a felperesek megfizettek az alperesek részére (P.21.849/2013/34/A/2.). Az ekként megvásárolt földterület ¼ részén került kialakításra a telephely, annak építtetője az I. r.-II. r. alperes volt. A beruházás 2002. október 17. napjára valósult meg, a végleges használatbavételi engedély 2022. november 25. napján kelt. A szántó művelési ágú terület (20.133 m²) 3.614 m² nagyságú részére engedélyezték a termőföld végleges, más célú hasznosítását terménytároló építése céljából. Ennek kapcsán az I. r.-II. r. alperes 139.080 Ft földvédelmi járulékot fizetett meg. A telephelyen terménytároló, egy MEPU-300-as típusú terményszárító és hídmérleg került kialakításra.

[4] Az I. r. alperes a bank1 képviseletében eljáró bank2-vel 2002. július 1. napján két kölcsönszerződést kötött. A telephelyi ingatlanberuházás megvalósításának teljes

pénzügyi forrása 27.420.000 Ft volt (6.855.000 Ft önerő, 10.968.000 Ft bankkölcsön, 9.597.000 Ft támogatás). Az M37002712002. számú beruházási kölcsönszerződés (a továbbiakban: telephely létesítési kölcsön) a fenti ingatlanon kialakítandó fedett szín, gabonátároló-csarnok, szociális épület, mérlegház kialakítását célozta, összege 10.968.000 Ft volt. A kölcsön 2016. október 20-án járt le, az első törlesztőrészlet 789.000 Ft volt, 2003. október 20-i esedékesség mellett, az ezt követő részletek 783.000 Ft összegűek voltak, tárgyév október 20-i esedékesség mellett. A kölcsönből 2010. év végéig 6.270.000 Ft tőke és 3.857.239 Ft ügyleti kamat került visszafizetésre.

[5] A gépvásárlás pénzügyi forrása összesen 21.663.000 Ft (5.416.000 Ft önerő, 8.665.000 Ft bankkölcsön, valamint 7.582.000 Ft gépvásárlási támogatás) volt. Az ugyancsak 2002. július 1. napján létrejött M37002722002 ügyletszámú gépvásárlási kölcsön (keret)összege 8.665.000 Ft volt, mely célzottan a MEPU M300-as terményszállító, valamint a PMST hídmérleg megvásárlását finanszírozta. A kölcsön keretösszegéből igénybe vett kölcsön 7.101.199 Ft volt. Ezen tőkeösszeg, valamint 1.608.674 Ft ügyleti kamat került visszafizetésre 2003. október 20-i esedékesség mellett 1.445.000 Ft-os kezdőrészlettel, majd 2004. és 2008. közötti időszakban 5 db, egyenként 1.444.000 Ft-os részletben.

[6] A fenti telephely létesítését követően a peres felek közös finanszírozásában - az alábbi költségen - kiegészítő beruházásokra került sor. Telephely bővítés (600.000 Ft), rámpa létesítése (400.000 Ft), drótkerítés létesítése (600.000 Ft), tűzivíz-tároló (50.000 Ft), kútépítés (50.000 Ft), villany bevezetés (886.000 Ft).

[7] 2004. február 3-án egy ügyvéd által ellenjegyzett megállapodás jött létre a peres felek között, melyben rögzítették, hogy az alperesek kizárólagos tulajdonát képező ingatlanon terménytárolót, 60 tonnás hídmérleget, MEPU típusú terményszállítót létesítettek, a területet elkerítették, a létesítményt közösen üzemeltetik, közösen viselik annak üzemelési költségét és fele-fele arányban osztoznak a létesítmény bevételén, hasznán is. A felperesek vállalták, hogy az alpereseknek a sajátérs beruházást megfizetik, és folyamatosan fizetik a hiteltörlesztés felét is. Erre tekintettel az alperesek elismerték, hogy a létesítmény fele az I.r. és II.r. felperest illeti, de a hitel lejárta előtt nem lehet a nevükre íratni. Az alperesek kötelezték magukat, hogy a hitel visszafizetése után a létesítmény tulajdonának felét az I.r. és II.r. felperes nevére íratják, a felperesek pedig kötelezték magukat, hogy a hiteltörlesztés felét és a költségek felét a jövőben is megtérítik az alpereseknek. Amennyiben az összes költség fele részét nem térítik meg, úgy az alperesek jogosultak a megállapodást felmondani, de köteles a felpereseknek megtéríteni az általuk addig befizetett hozzájárulást. Vállalták, hogy mindkét fél aláírásával igazolt folyamatos és külön nyilvántartást vezetnek a költségekről, beleértve a hiteltörlesztést. A megállapodás 2. pontja rögzítette, hogy a megállapodás megkötésének időpontjáig, 2004. február 3. napjáig a felperesek a beruházással kapcsolatosan felmerült alperesi költségek fele részét megtérítették.

[8] A megállapodás 3. pontja szerinti külön nyilvántartás vezetési kötelezettségnek a felek nem tettek eleget. A II. r. alperes vezetett ugyan egy nyilvántartást arról, hogy a felperesek mikor és milyen összeget fizettek meg az alperesek részére (ideértve a telephely működtetésével kapcsolatos rendszeres, havi kiadásokat, valamint a kölcsönök törlesztőrészleteit), e nyilvántartás azonban nem lelhető fel. A felperesek nyilvántartás vezetési kötelezettségüknek nem tettek eleget, a pénzmozgásra minden esetben készpénzben került sor a felek között.

[9] A gépvásárlási kölcsönnel megszerzett MEPU M300-as típusú szárítót az I.r. alperes le kívánta cserélni, ezért saját beruházásában megvásárolt egy Sirokkó típusú szárítógépet, ennek beszerzését követően az I. r. alperes és az I. r. felperes is ezt használta.

[10] A telephely közös üzemeltetése kapcsán a működési költségeket is megosztották a felek. A felpereseknek az energiaköltséget, a szárító működéséhez szükséges villamosenergia, és fűtőolaj költséget használatarányosan kellett megtéríteni, a biztonsági örök költségét pedig felezték. A felek minden hónap elején elszámoltak egymással, ennek lebonyolítója a II. r. alperes volt.

[11] A felek közös tulajdonát képező John Deere típusú kombájnnal 2009. június 16-én az I.r. alperes az cég1-től megvásárolt 49.361.000 Ft + Áfa vételáron egy Case IH AXIAL-FLOW 5088 típusú kombájnt. A felek közös tulajdonát képező John Deere típusú kombájnnal 13.200.000 Ft-ért értékesítésre került az eladó részére, ez képezte az új kombájnnal megvásárlásánál az önerőt. Ezt meghaladóan az I. r. alperes vételár előlegként megfizetett az eladónak 300.000 Ft + Áfa összeget. Pályázat keretében az alperesek 12.340.250 Ft-ot kaptak vissza nem térítendő támogatásként a kombájnnal megvásárlásához. A hiányzó összeg finanszírozására az I. r. alperes kölcsönszerződést kötött a cég2-vel. 49.382.595 Ft kölcsönt vett igénybe. A kölcsönt részletekben 2009. szeptember hónapjától kellett fizetni, az utolsó törlesztőrészlet 2013. évben volt esedékes. A szerződésből eredő I. r. alperesi kötelezettségek teljesítésének biztosításául az I. r. felperes készfizető kezességét vállalt.

[12] A munkamegosztás során az I. r. felperes és az I. r. alperes a telephely működtetésével kapcsolatos feladatokat látta el, míg a II.r. alperes az elszámolási, pénzügyi, nyilvántartási feladatokat végezte el 2010. októberéig. Az I. r. és II. r. alperes között a házassági életközösség ekkor megszakadt, így 2010. októbertől a II.r. alperes már a telephely működtetésében semmilyen formában nem vett részt. A gazdálkodás során a termény ki-, és beszállításáról évente spirálfüzetben nyilvántartást vezettek az alperesek, mely napra lebontva tartalmazta gabonanemenként a ki-, illetve beszállított árumennyiséget, annak víztartalmát, a tele kocsit, illetve az üres kocsi súlyát. A nyilvántartásokba mind az I.r. alperes, mind az I.r. felperes neve szerepelt.

[13] Az I. r. alperes 2011. március 7. napján feljelentést tett a rendőrkapitányságnál arra hivatkozással, hogy 2011. március 3-án észlelte, hogy szinte kiürült a tároló, holott ott még legalább 150 tonna kukoricának kellett volna lennie. Mivel álláspontja szerint a mérlegük nem volt rossz, így azt vélte, hogy valaki ellopta a kukoricát. Az I.r. alperes a rendőrségen történő meghallgatása során az I.r. felperest vállalkozása csendestársaként nevezte meg. Az I.r. alperes feljelentésében és meghallgatása során ugyan nem gyanúsította az I.r. felperest a termény ellopásával, de a viszony a felek között ennek kapcsán megromlott, ezért 2011. március hónapját követően a felperesek a telephelyet már nem használták. A telephely beruházásra felvett kölcsönből 2011. március 1. napját követően 4.025.968 Ft tartozás állt fenn, melyet kizárólag az I. r. alperes fizetett vissza.

II.

[14] A Fővárosi Ítéltábla 1 Pf.21.519/2015/5/II. sz. hatályon kívül helyező végzése alapján megismételt eljárásban felperesek végleges keresetükben (P.21.849/2013/41; P.20.616/2016/4) a telephely létesítésére és az ott beállított gépekre fordított beruházási költség 50 %-ának (15.554.056 Ft) és a kapcsolódó, illetve az utólagos beruházásokkal összefüggésben felmerült költségek (földvédelmi járulék, telekvételár részlet telephely bővítési, betonozási munkák, betonrampa létesítése, drótkerítés létesítése, tűzivíztároló munkadíja, kút anyagköltsége, villany bevezetési költség,) 50%-ának (1.435.040,-Ft) finanszírozására figyelemmel a telephely értéke felének megfelelő 25 millió Ft, míg a kombájnon fennálló 178/1000 tulajdoni hányaduk közös tulajdonának megszüntetése címén 4.450.000 Ft megváltási ár, illetve a kombájn 2013-2014 évi használatának meghíúsulása miatt 3.700.000 Ft kártérítés és annak késedelmi kamata megfizetésére kérték kötelezni egyetemlegesen az alpereseket. Kérték, hogy a bíróság kötelezze az alpereseket az I. r. alperes birtokában lévő gyűrűshenger 1.150.000 Ft-os értékének megfizetésére. A kukorica vágóasztalon fennálló 1/2-1/2 arányú közös tulajdont megszüntetését akként kérték, hogy a bíróság a felperesek egymás között egyenlő arányú $\frac{1}{2}$ tulajdoni illetőségét 1.500.000 Ft megváltási áron adja az alperesek egyenlő arányú közös tulajdonába.

[15] Arra hivatkoztak, hogy a felek együttműködése a betakarítási együttműködéssel kezdődött, s ennek érdekében közös kombájnt vásároltak. E korábbi kombájn vételára képezte az önerőt (13.200.000 Ft) a per tárgyát képező kombájn közös megvásárlásánál. Az új kombájn vételára 49.361.000 Ft + Áfa volt. Az önerő felét 6.600.000 Ft, ők adták, az alperesek hozzájárulása 30.420.750 Ft volt, arra figyelemmel, hogy az Áfa összegét az alperesek visszaigényelték, s pályázat útján 12.340.250 Ft-hoz jutottak. Ennek megfelelően a felperesi tulajdoni illetőség 17,8 %. A kombájn értéke 25.000.000 Ft, így a felpereseket megillető megváltási ár 4.450.000 Ft. Az ugyancsak közös vásárolt kukorica vágóasztal értéke 3.000.000 Ft, így az alperesek által megfizetendő megváltási ár 1.500.000 Ft.

[16] Kártérítési igényüket arra alapították, hogy az I. r. alperes a kombájnon fennálló közös tulajdon ellenére megtagadta annak kiadását. Emiatt 2013-2014. években bérkombájnozás igénybevétele miatt 3.700.000 Ft összegű többletköltségük merült fel. (A teljes bérkombájnozási költség 7.468.451 Ft volt, aminek körülbelül fele a gázolaj anyagköltség.)

[17] Az I. r. alperes a kereset elutasítását kérte. Eredetileg ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy az alperesekkel szembeni igénye 45.667.003,-Ft. Ebből 35.000.000,-Ft erejéig beszámítással élt a keresettel szemben, a különbözeti 10.667.003 Ft megfizetésére viszontkeresetében egyetemlegesen kérte kötelezni a felpereseket. A fenti összegből 12.900.000 Ft-ot a kombájn 2009. január 1-jétől 2012. december 31. napjáig terjedő időszakra eső többlethasználatának díjaként érvényesített. A telephelyi beruházás felperesek általi használatával kapcsolatos igényét 2006. elejétől - 2010. év végéig terjedő időszakra 32.767.003 Ft-ban jelölte meg (P.21.849/2013/11). A szakértői bizonyítást követő módosított ellenkérelmében a felperesekkel szembeni igényét a telephely használata kapcsán 23.932.411 forintban, míg a kombájn vonatkozásában 12.453.094 forintban jelölte meg.

[18] Arra hivatkozott, hogy a felek jogviszonyára és az abból fakadó elszámolásra a telephely vonatkozásában az rPtk. 577. §-a illetve 578/A. §-a irányadó. A közös kombájn és a különvagyonába tartozó Sirokkó szárító nem volt része a polgári jogi társaságba vitt vagyonnak.

A kombájn és tartozékai vonatkozásában a rPtk. közös tulajdon megszüntetésére vonatkozó 148. §-a az irányadó. A perben beszerzett szakvélemény szerint a telephely bekerülési költsége 35.343.500 forint, a MEPU M 300 szárító bekerülési költsége 17.753.000 forint, így a teljes bekerülési költség 53.096.500 forint. Ehhez a felperesek 7.602.000 forinttal járultak hozzá. A telephely 2011. évi forgalmi értéke 30.231.450 forint, a MEPU M 300 szárítóé 8.919.389 forint, együttesen 39.150.839 forint. A telephelyi beruházás tiszta értéke 35.124.871 forint (a 39.150.839 forintos forgalmi érték csökkentve a beruházást 2011. évben terhelő - általa visszafizetett - 4.025.968 forintos kölcsöntartozással). Ebből a felpereseket hozzájárulásuk arányában (76020/530965) 5.028.943 forint illeti meg. A PJT keretein kívül eső közös kombájn teljes beszerzési költsége (a hiteltörlesztés teljes költsége) 60.621.061 forint volt. Ebből a korábbi kombájn önerőként történő felhasználása miatt a felperesek hozzájárulása 6.600.000 forint. A felperesek tulajdoni hányada 10,88 %. A kombájn 2021. évi forgalmi értéke 19.056.664 forint, így a felperesek jutója 2.073.365 forint. A gyűrűshengeren közös tulajdon nem keletkezett, a számla is az I.r. felperes nevére szól, így a közös tulajdon megszüntetése fel sem merül, de vállalta annak a felperesek részére történő kiadását. A kukorica vágóasztal bekerülési költségét a felek egyenlő arányban viselték, a 2021. évi 992.200 forintos forgalmi értékből, így 496.100 forint az alperesek jutója. Kérte, hogy a közös tulajdon megszüntetése keretében a vágóasztalt a bíróság adja ezen megváltási áron a felperesek tulajdonába. Kérte figyelembe venni, hogy a pert megelőzően a levelezés során több alkalommal felhívta a felpereseket a vágóasztal elszállítására.

[19] A telephely használattal kapcsolatos (tisztítási, szárítási, rakodási és mérlegelési díj 2006. elejétől 2010. végéig a 2009-es év kiejtésével) beszámítás és viszontkereset formájában érvényesített igényét a szakértői vélemény ismeretében 23.932.411 forintban határozta meg. Ennek kapcsán arra hivatkozott, hogy az eljárás során lefolytatott bizonyítás igazolta, hogy az I. r. alperes kizárólagos tulajdonában álló, 2006. évtől munkába állított Sirokkó szárítóval végezték a szárítási munkálatokat. Az általa csatolt füzetek spirállal összefűzött - így nem manipulálható - lapjain az I. r. felperes saját kézírásával is rögzítésre kerültek adatok, számítások. Kiegészítő szakértői véleménye (2021. szeptember 30.) 8. oldalán a szakértő maga is akként nyilatkozott, hogy e telephelyi költségeket vizsgálta és azokat nem tartotta indokolatlannak.

[20] A kombájn használati díjaként 12.453.094 forint illeti meg. A felperesek által 2009 elejétől - 2012 végéig művelt földterület 1187,8 hektár. A szakértő az e területen töltött gépmunkaórát 776,3 órában, az óradíját 18.000 Ft/órában jelölte meg. A tulajdoni illetősége (89,12 %) mértékére figyelemmel 12.453.094 forint többlethasználati díj illeti meg. $(776,3 \text{ ó} \times 18.000 \text{ Ft/ó} \times 89,12 \%)$

[21] A II. r. alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy nem polgári jogi társaság jött létre a felek között. Ha mégis, úgy - mivel rendszeres üzleti tevékenységet csak gazdasági társaság formájában lehetett a kérdéses időszakban végezni - a polgári jogi társaság érvénytelen. Ebben az esetben is el kell a felek között számolni, de arra nem a polgári jogi társaság, hanem az érvénytelenség szabályai az irányadók, mely esetben nem csak a beruházás, de a nyereség is elszámolandó.

[22] Az elsőfokú bíróság ítéletében egyetemlegesen kötelezte az alpereseket, hogy fizessenek meg a felpereseknek mint egyetemlegesen jogosultaknak 11.234.941-Ft tőkét, s abból 7.325.992,-Ft tőke 2015. január 1. napjától számított törvényes késedelmi kamatát. Kötelezte az alpereseket, hogy a felpereseknek adják ki a Megapack 6 CDA R gyűrűshengert 1.155.000,-Ft értékben. A Geringhoff-Rota Disc RD630 kukorica vágóasztalon fennálló közös tulajdon megszüntetéseként a felperesek 1/2 tulajdoni illetőségét 496.100,- Ft megváltási áron az alperesek tulajdonába adta. A Case IH Axial Flow-5088 kombájn fennálló közös tulajdont akként szüntette meg, hogy a felperesek 178/1000 tulajdoni illetőségét 3.412.849,- Ft megváltási áron az alperesek tulajdonába adta. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét, valamint az alperesek beszámítási kifogását és viszontkeresetét elutasította. Egyetemlegesen kötelezte az alpereseket a felperesek javára 2.988.272,-Ft, illetve a felpereseket az I. r. alperes javára 3.738.114,-Ft, II. r. alperes javára 444.312,-Ft forint perköltség megfizetésére.

[23] Ítélete indokolásában kifejtette, hogy a felperesek keresete a telephelyi beruházás elszámolásával kapcsolatban részben (17.562.435 forint erejéig) alapos. Alaptalannak minősítette a II. r. alperes érvénytelenségi kifogását és a hatályon kívül helyező végzésben foglaltaknak megfelelően abból indult ki, hogy a felek által létrehozott polgári jogi társaság 2011. tavaszán megszűnt, annak elszámolására a rPtk. 578/A. §-a irányadó. A telephelyi beruházás a telephelyet és a MEPU M 300 szárítót ölelte fel. A perben másodikként eljáró (szakértő²) igazságügyi szakértő többszöri kiegészítés után aggálytalannak tekintett szakvéleménye alapján az építmények bekerülési költsége 35.343.500 forintban, a MEPU M 300 szárító bekerülési költsége 17.753.000 forintban, míg a telephely 2011. évi forgalmi értéke 30.231.450 forintban, a MEPU M 300-as szárító 2011. évi forgalmi értéke 8.919.839 forintban volt megállapítható. A forgalmi értéket csökkenti a telephelyi beruházást a polgári jogi társaság megszűnésekor még terhelő, az I. r. alperes által visszafizetett 4.025.968 forint hiteltartozás, így a teljes telephelyi beruházás 2011. évi tiszta értéke 35.124.871 forint.

[24] A telephelyi beruházás vonatkozásában a természetbeni megosztás (a vagyontárgyak kiadása) nem volt lehetséges, így -mivel a felek vagyoni hozzájárulása a polgári jogi társaság vonatkozásában egyenlő volt - a rPtk. 578/A. § (2) bekezdésében foglaltak szerint a tiszta érték 50 %-ára, 17.562.435 forintra jogosultak a felperesek. A vagyoni hozzájárulás fenti arányának meghatározásánál abból indult ki, hogy ugyan a felek közötti készpénzes elszámolások dokumentálása hiányzik, s az I. r. alperes a felperesek hozzájárulását csak 7.602.000 forintban ismerte el. Ugyanakkor a felek együttműködésének a tényállásban is körülírt jellemzői alapján igazoltnak tekinthető a felperesek által állított egyenlő arányú teljesítés. Az 1990-es évektől a 2004. február 3. napján létrejött megállapodásig ez okirattal igazolt. A megállapodástól a Pjt. megszűnéséig tartó időszakban az egyenlő hozzájárulási arány fennmaradását támasztja alá az, hogy a felek a Pjt-n kívül eső egyéb (közös) vagyoni elemek vonatkozásában egyértelműen meghatározták a felekre eső tulajdoni illetőséget, így, ha a polgári jogi társaság esetében az egyenlő aránytól el kívántak volna térni, úgy azt a megállapodásban, vagy a későbbiek folyamán mindenképp rögzítették volna.

[25] A polgári jogi társaságtól elkülönítetten megítélendő kombájn vonatkozásában a tényleges bekerülési költség 37.020.750 forint – a bruttó vételár áfával és a vissza nem térítendő támogatással csökkentett összege- volt. Ebből a felperesek finanszírozták az önerő

felét, 6.600.000 forintot, így az új kombájnon 17,8 %-os arányú tulajdont szereztek. Ezt a kombájnt 2021. évi 19.173.311,-Ft forgalmi értékére vetítve a felpereseket 3.412.849 forint illeti meg, ezért a kombájnt fenti tulajdoni illetőségét e megváltási áron adta az alperesek tulajdonába.

[26] A gyűrűshenger tulajdonosai a felperesek, azt az alperes birtokolja, így kiadására köteles. A felek közös tulajdonában álló kukorica vágóasztalt amiatt adta az alperesek tulajdonába, mert az az alperesekhez került kombájnhoz kötődött, önálló használati értéke korlátozott. (rPtk. 147-148. §) A vágóasztal 2021. évi forgalmi értéke (992.200 forint) fele (496.100,-Ft) illeti meg a felpereseket megváltási árként.

[27] A felperesek kártérítési igényét amiatt találta alaptalannak, mert azt alátámasztó bizonyítékot nem csatoltak, így az igényük bizonyítatlan maradt. Rámutatott, hogy amennyiben biztosított lett volna a felperesek számára a kombájnt használata, abban az esetben is el kellett volna, hogy számoljanak a nagyobb tulajdoni illetőséggel bíró alperesekkel, azaz a kombájnt használatának lehetősége további költséggel járt volna.

[28] A kombájnt többlethasználati díjra vonatkozó I. r. alperesi beszámítási kifogást a 2009-2012 közötti időszakra a felperesek által művelt területre eső 776,3 munkaóra és 18.000,-Ft munkaóradíj szorzatából az alperesek tulajdoni hányadára (82,2 %) eső rész, azaz 10.236.443 forint tekintetében találta alaposnak. Ezt meghaladóan a kombájnt többlethasználati díjára vonatkozó I. r. alperesi igényt, illetve a telephelyen a felperesi terményeken elvégzett munkanemekkel kapcsolatos I. r. alperesi beszámítást és viszontkeresetet alaptalannak találta. Rámutatott, hogy - miután a felperesek vitatták az I. r. alperesi igényeket - a spirálfüzetek, azok pontatlanságaikra figyelemmel nem képezhették az elszámolás alapját. A 2009. évi füzet (kimutatás) eleve hiányzott. A meglévő füzetek kapcsán a szakértő megállapította, hogy az elszámolást alátámasztó tételes, hiteles kimutatás, adat, átvételi elismervény nem áll rendelkezésre (szakvélemény 71. oldal), így a peres felek hiányosan dokumentált elszámolása hitelesen nem volt összevethető az aktuális árviszonyokkal. Szakértői módszerekkel pedig a felperesek által a telepre szállított termény tisztítási, szárítási, rakodógépi és mérlegdíja nem volt meghatározható. Csak termőterület mérték kimutatás állt rendelkezésre, terméshozam adatokat a releváns enyingi járásból a szakértő nem tudott beszerezni, emiatt ítéleti bizonyossággal a beszállított termény mennyisége, annak összetétele, és az sem volt meghatározható, hogy az milyen munkafolyamatokon ment keresztül.

[29] Rámutatott, hogy kamat a telephely és a szárító elszámolása kapcsán igényelhető (17.562.435 forint), a kombájnt és a vágóasztal megváltási ára után nem. E kamat alapból is levonásba helyezte az I. r. alperes 10.236.443 forint erejéig alapos beszámított igényét, s a felperesek kamatigényét csak a különbözeti 7.325.992 forint után találta alaposnak. A perköltség viseléséről az rPp. 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

IV.

[30] A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú ítélet részben történő megváltoztatásával az alpereseket terhelő marasztalási összeg 25.171.384 forintra és kamataira történő felemelését kérték, valamint azt, hogy a másodfokú bíróság az alpereseket a

gyűrűshenger kiadása helyett annak értéke (1.155.000 forint) megfizetésére kötelezze, s a megváltozott pernyertességi arányoknak megfelelően rendelkezzen a per költségeiről.

[31] Arra hivatkoztak, hogy az I. r. alperes beszámítása alaptalan, míg kártérítési igényük alapos. A gyűrűshenger vonatkozásában pedig nem annak kiadása, hanem alperesek általi megváltása indokolt. Álláspontjuk szerint tévedett az elsőfokú bíróság amikor a közös kombájn többtelehasználati díjában marasztalta őket. A rPtk. 141. §-a alapján ugyan a dolog használatára a tulajdonosok tulajdoni arányukban jogosultak, de a konkrét esetben a felek megállapodása ettől eltért, (a telephely és a kombájn vonatkozásában is) arra irányult, hogy a költségek közös viselése mellett egyenlő arányú közös használatra kerüljön sor. A sok éves együttműködés során hallgatólagosan (ráutaló magatartással) létrejött használati rend az alperesek jogait nem sértette, az alperesek az együttműködés éveiben (a beszámítás tárgyát képező években) az ingyenes használatot nem kifogásolták, az így kialakult használati rendet utólagosan nem tehetik visszerhessé. Utaltak arra is, hogy a beszámítás tárgyát képező használati díj igény emellett – legalább részben – el is évült.

[32] Kártérítési igényüket tévesen utasította el az elsőfokú bíróság arra hivatkozással, hogy azt megalapozó bizonyítékot nem csatoltak, illetve arra figyelemmel, hogy mint kisebbségi tulajdonosok egyébként is elszámolási kötelezettséggel tartoztak volna az alperesekkel szemben. Az kombájn használatának megtagadása miatt felmerült károkat számlával igazolták (2016. szeptember 1. napján kelt előkészítő irat mellékletei). Elszámolási kötelezettség nem terhelte őket. A már említett megállapodás alapján korlátozás nélkül használhatták saját igényeikre (a használatukban álló földekre) a kombájnt, azt a gyakorlatukban egyenlő arányban közösnek tekintették.

[33] A gyűrűshenger 2011. év óta az I. r. alperes használatában van, a helyszíni szemlén látni lehetett annak rossz állapotát, így méltánytalan annak értéke megfizetése helyett a felperesek részére történő kiadása. Rámutattak, hogy a perköltségre vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezés egyrészt a fellebbezésük alapján megváltozó pernyertességi aránynak megfelelően módosítandó, másrészt sérelmezték azt, hogy az elsőfokú bíróság a hatályon kívül helyező végzésben megállapított perköltség egészének - s nem csupán a pernyertesség-pervesztesség aránya szerinti hányadának - a megtérítéséről rendelkezett.

V.

[34] Az I. r. alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részben történő megváltoztatásával az elsőfokú ítélet alpereseket pénzben marasztaló rendelkezései megváltoztatását és e körben a kereset elutasítását kérte.

[35] Álláspontja szerint a telephelyi beruházás kapcsán az elsőfokú bíróság a rPp. 215. §-a megsértésével túltejeszkedett a felperesek keresetén. A felperesek módosított keresete 15.554.056 forint megfizetésére irányult, ezzel szemben az elsőfokú bíróság 17.562.436 forintot vett figyelembe a felperesek javára. Vitatta az elsőfokú bíróság elszámolásának helyességét. A rPp. 206. §-ában foglaltak megsértésével (kirívóan okszerűtlen mérlegeléssel) állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a telephelyi beruházás bekerülési költségéhez a felek vagyoni hozzájárulása egyenlő volt. Az I. r. alperes részleges elismerésén kívül erre egyéb bizonyíték - noha elsődlegesen a felperesek érdeke lett volna az, hogy a

készpénzkifizetésről elismervényt kérjenek - nem állt rendelkezésre. A felek írásbeli megállapodása is folyamatos és külön-külön irányadó nyilvántartás-vezetési kötelezettséget írt elő. Mivel nyilvántartást vezettek a telephelyre beszállított termék mennyiségéről és a beszállító személyéről, a termény nedvességtartalmáról, így életszerűtlen, hogy a könyvelő végzettségű felperesek éppen a pénzmozgásról ne készítettek volna dokumentációt. Sérrelmezték, hogy az elsőfokú bíróság - elfogadható magyarázat nélkül - eltérő elvek alapján értékelte a felperesek pénzszolgáltatásával kapcsolatos bizonyítékokat, és felperesi termények feldolgozásával kapcsolatos alperesi igény bizonyítékait. A 2004. február 3-án aláírt megállapodás csak annak dátumáig igazolja a felperesek teljesítését, az ezt követő időszak vonatkozásában okirati bizonyíték, vagy egyéb közvetlen bizonyíték (tanúvallomás) nem állt rendelkezésre a teljesítés igazolására. Abból, hogy a felek eredeti szándéka az egyenlő arányú hozzájárulás és költségviselés volt, ennek a polgári jogi társaság megszűnéséig történő tényleges teljesültére nem vonható le következtetés. A bíróság következtetésének másik alappillére - az, hogy amennyiben a felek a megállapodásban rögzített aránytól elkívántak volna térni, úgy azt a megállapodásban, vagy a későbbiek folyamán rögzítették volna – ugyanígy téves. Arra, hogy – a felperesi teljesítése elmaradása ellenére – nem módosították a megállapodás szerinti 50-50 %-os tulajdoni arányt a felek, az I. r. felperes és a II. r. alperes közötti rokon kapcsolat magyarázatot ad. Emiatt nézték el a felperesi szerződésszegést és vették tudomásul azt a felperesi választ, hogy majd a hitelek lejáratát után egyösszegben elszámolnak. Erre figyelemmel a telephelyi beruházás kapcsán a felperesek jutója az ellenkérelem kapcsán korábban már levezetett 5.028.943 forint.

[36] A kombájn megváltási árának meghatározása során is tévedett az elsőfokú bíróság. A kombájn 2021. évi forgalmi értéke nem 19.173.311 forint, hanem 19.056.664 forint (kiegészítő szakértői vélemény melléklet 65. oldal). Téves a felperesek tulajdoni hányada és ebből fakadóan a megváltási ár mértékének meghatározása. A felperesek által nyújtott hozzájárulás az önerő fele (6.600.000 forint) volt. Az ő hozzájárulásából pedig nem hagyható figyelmen kívül a 12.340.250 forint összegű támogatás. Ennek megfelelően a 49.361.000 forint nettó vételár vonatkozásában a felperesek hozzájárulása nem 17,8 %, csupán 13,3 %-os mértékű. Ennek az aktuális forgalmi értékre vetített felpereseket megillető hányada - az ítéletben foglalt 3.412.849 forinttal szemben - 2.534.536 forint.

[37] A tulajdoni hányadok hibás meghatározásából fakadóan a beszámított kombájn-többlethasználati díjat is téves összegben határozta meg az elsőfokú bíróság. A 13,3 %-os tulajdoni arány miatt az alpereseket megillető 86,7 %-os tulajdoni arány alapján a többlethasználat ellenértéke helyesen 12.114.938 forint.

[38] A tisztítási és szárítási díj igényt 23.594.415 forint összegben és csak beszámításként tartották fenn. Arra hivatkoztak, hogy a bizonyítékok téves értékelésével tekintette az elsőfokú bíróság ezen igényüket bizonyítatlannak. Okirati bizonyíték és tanúvallomás is igazolta, hogy az I. r. alperes kizárólagos tulajdonában álló Sirokkó típusú szárítót a felperesek is használták saját terményük tisztítására és szárítására. Ennek tényét a felperesek is elismerték, csupán a mennyiségek voltak vitatottak, s az elsőfokú ítélet [21] bekezdéséből következően ezt az elsőfokú bíróság is elfogadta. Az ezzel kapcsolatos igény elutasítását az elsőfokú bíróság az alapszakértői vélemény 71. oldalán található megállapítással indokolta. Nem vette figyelembe az elsőfokú bíróság, hogy az I. r. alperes indítványa – az A/1-A/6. számú mellékletek tartalma - alapján a szakértő 118.sz. kiegészítő szakértői véleménye 78. oldalán már úgy nyilatkozott, hogy leellenőrizte és átszámolta a termények telephelyen történő tisztítása, szárítása, rakodása és mérlegelése költségeit és a 4.

táblázatban ezt 23.932.411 forintban összegezte is. A szakértőnek tehát az A/1-A/6. számú mellékletekben foglaltakkal kapcsolatosan kifogása nem merült fel. A folyamatos sorszámozású lapokból álló spirállal összefűzött (így nem manipulálható) füzetek igazolják az alap adatokat. Az I. r. felperes saját kézírásával is rögzítésre került adatok, számítások, melyek koherens egységet mutatnak a füzet egyéb bejegyzéseivel (133. számú jegyzőkönyv 2-3. oldal levezetése és a felperesi elismerés). Azt, hogy 2006. évtől kizárólag a Sirokkó szárító működött, mind az alap- mind a kiegészítő szakértői vélemény alátámasztotta. A tisztítás megtörténtét igazolja, hogy a kukorica, a napraforgó és a repce terményeknél a tisztításból eredő mennyiségi veszteség elszámolásra került.

[39] Fellebbezési ellenkérelmükben a felperesek kérték az I. r. alperes által támadott ítéleti rendelkezések helybenhagyását. Arra az esetre, ha az alperesek viszontkeresete bármilyen mértékben alapos lenne, úgy feltételes beszámítással éltek a közös kombájn használatának jogellenes elvonása miatt (rPtk. 140. § (1) bek., rPtk. 339. § (1) bek.), a 2015 elejétől -2021. végéig tartó időszak után 19.710.000 forint kártérítési igény erejéig. Másodlagosan arra hivatkoztak, hogy amennyiben az alperesek kombájn többlethasználati díj iránti igénye alapos, úgy azonos logikával az I. r. alperesi többlethasználat tulajdoni hányaduknak megfelelő 17,8 %-a (3.508.380 forint) őket is megilleti.

[40] Az I. r. alperes fellebbezési ellenkérelmében a felperesek fellebbezésében támadott elsőfokú ítéleti rendelkezések helybenhagyását kérte. Rámutatott, hogy a bérkombájn igénybevételén alapuló felperesi kártérítési igény igazolandóan csupán részlegesen csatolt felperesi számlákból nem derül ki, hogy a díjból mennyi a munkadíj, mennyi az anyagköltség és mekkora a géphasználat ellenértéke. Az egyik számla még a termény típusát sem tartalmazza, a 2013. július 23. és 2014. november 15. napján kelt számlának azonos a sorszáma, ami helyességüket is kétségesse teszi. A felperesi számítás azon téves alapvetésén alapul, hogy 50 %-os tulajdoni hányaddal rendelkeznek. A Megapack gyűrűshenger vonatkozásában nem keletkezett közös tulajdon, így annak megszüntetésére és alperesi tulajdonba adására nincs lehetőség. A II. r. alperes fellebbezési ellenkérelmében a felperesek által támadott elsőfokú ítéleti rendelkezések helybenhagyását kérte. Mind az I. r., mind a II. r. alperes utalt arra, hogy a másodfokú eljárásban a felperesek beszámítási kifogás előterjesztésére nem jogosultak (rPp. 247. § (3) bekezdés).

VI.

[41] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiakkal egészíti ki.

[42] Az I. r. felperes jogi képviselője útján 2013. július 10. napján kelt levelében a telephellyel kapcsolatos ráfordításaival összefüggésben 25.000.000 Ft, míg a 2009. évben vásárolt kombájn kapcsán 10.000.000 Ft megfizetésére hívta fel az I. r. alperest (P.21.849/2013/4/I.). Az I. r. alperes 2013. július 27. napján kelt válaszában nem zárkózott el a reális követelés teljesítésétől. Vállalta az I. r. felperes által kiadni kért kukorica vágóasztal kiadását (P.21.849/2013/4/F/2.). Az I. r. felperes 2013. augusztus 7. napján kelt újabb felszólításában felhívta az I. r. alperest a telephellyel kapcsolatos 25.000.000 Ft-os igénye mellett a kombájn megvásárlásával kapcsolatosan általa megfizetett 8.000.000 Ft megfizetésére, valamint a vágóasztal és a gyűrűshenger kiadására. Utalt arra, hogy

amennyiben a vágóasztal és a henger kiadásra kerül, úgy a kombájnnal kapcsolatosan nem érvényesít igényt, csak a telephellyel összefüggésben (P.21.849/2013/4/F/3.) Az I. r. alperes 2013. augusztus 30. napján kelt válaszában a vágóasztalt és a hengert vállalta kiadni, a telephellyel kapcsolatos követelést azonban eltúlzottnak minősítette azzal, hogy a reális összeg 13.000.000 Ft (P.21.849/2013/4/F/4.).

VII.

[43] A felek fellebbezése részben – a felperesek fellebbezése a 2009-2012 közötti időszakra beszámított kombajn-többlethasználati díj egésze, illetve a kártérítési igény egy kisebb része, míg az I. r. alperes fellebbezése a kombajn megváltási ára vonatkozásában – alapos, ezt meghaladóan alaptalan.

[44] Mindenekelőtt arra mutat rá az ítéltábla, hogy a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét kizárólag a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül, így (a kártérítési igényt ide nem értve) nem érintette az elsőfokú ítélet keresetet részben, illetve az I. r. alperesi viszontkeresetet egészében elutasító, továbbá a II. r. alperesi érvénytelenségi kifogásával, valamint a kukorica vágóasztalon fennálló közös tulajdon megszüntetésével kapcsolatos rendelkezését. A másodfokú felülbírálattal érintett körben az elsőfokú bíróság a tényállást – a fenti kiegészítéssel – helyesen állapította meg. A polgári jogi társaság elszámolása kapcsán érvényesíthető igények jellegét, mértékét és érvényesíthetőségét – az alábbi pontosítással - helyesen állapította meg. Az elsőfokú ítélet részben történő megváltoztatására az ad alapot, hogy a közös kombajn 2021. évi forgalmi értékét, a felpereseket megillető tulajdoni hányadot és ebből következően a felpereseket megillető megváltási árat az elsőfokú bíróság - az I. r. alperes fellebbezésében foglaltakkal összhangban – téveseb határozta meg. Emellett a felperesek kártérítési igényét az ítéltábla - az elsőfokú bírósággal szemben – igazoltnak és annak nettó összegét a felperesek tulajdoni hányada arányában átháríthatónak találta. A közös kombajn 2009-2012 évekre vetített többlethasználati díjának érvényesíthetősége kapcsán pedig – az alábbiakban részletesen kifejtettek szerint a felperesek fellebbezésével egyetértve – nem osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját.

VIII.

[45] Helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság, hogy a peres felek között az rPtk. 568-578/A. §-a által szabályozott polgári jogi társaság jött létre, abból a célból, hogy a telephely közös (és egyenlő arányú költségviselés melletti) létesítése és fenntartása révén a felperesek és az alperesek által egyébként külön-külön folytatott mezőgazdasági tevékenység során megtermelt terményeket a betakarítás utáni munkafolyamat eredményeként - a Pjt. keretében végzett mérlegelést, tisztítást, szárítást, betárolást és kitárolást követően - magasabb áron lehessen értékesíteni, illetve a telephely fennmaradó kapacitása kívülállóak számára történő hasznosításával is bevétel forrása lehessen. Az induló állapothoz képest annyi változás következett be, hogy az eredetileg beszerzett MEPU-M300 típusú szárító helyett - kizárólag az I. r. alperes finanszírozásában - a nagyobb kapacitású és hatékonyságú Sirokkó típusú szárító került beállításra.

[46] Az I. r. alperes érvelésével szemben az ítéltábla álláspontja szerint a MEPU-M300 szárító helyébe lépő Sirokkó szárító is – annak közös használatára terjedően - része volt a polgári jogi társaságnak. Az rPtk. 569. § (1) bekezdése (mint főszabály) szerint a tagok vagyoni hozzájárulása közös tulajdonukba megy át. Az alakiságokhoz nem kötött társasági szerződés azonban úgy is rendelkezhet, hogy a vagyoni hozzájárulás, illetőleg annak meghatározott része kerül csak a tagok közös használatába. A Sirokkó szárító I. r. alperes általi finanszírozása és javítási költségeinek viselése a második fordulat megvalósulását nem zárja ki. Ezt támasztja alá az, hogy a Sirokkó szárító eleve a Pjt.-be bevitt közös beruházású MEPU-M300-as szárítót váltotta ki. A Sirokkó szárítóra történő átállás is közös döntés volt, csupán annak finanszírozása maradt az I. r. alperesnél (P.21.849/2013/22. szám alatti I. r. alperesi beadvány 1. o.). Emellett az I. r. alperes személyes előadása szerint a bérszáritással elért eredményt a felek felezték egymással (P.20.616/2016/9. számú I. r. alperesi beadvány 2. o. 4. bek.; P.20.616/2016/16. számú jkv. 3. oldal 4. bek.). Amennyiben a Pjt-n kívül eső vagyontárgyként kellene kezelni a Sirokkó szárítót, úgy nincs rá megfelelő magyarázat, hogy miért felezték a felek a hasznosításával elért bevételt is. E szárítóhoz hasonló - közös használatba bocsátott - vagyontárgynak minősült az I. r. felperes tulajdonát képező MTZ homlokrakodó, illetve az I. r. alperes tulajdonát képező VNK-B20 típusszámú rakodógép is.

[47] A polgári jogi társaság a felperesek kereseti érvelésével összhangban - a Ptk. 577. § a) pontjában foglaltak szerint - 2011. márciusában megszűnt. A polgári jogi társaság gerincét képező I. r. felperesi és I. r. alperesi jó viszony ekkor - egy jelentős mértékű terményhiány kapcsán kialakult vita miatt - megromlott, így a további együttműködésük már nem volt lehetséges. A terményhiány miatti vitát megelőzte az is, hogy az I. r. felperessel rokoni viszonyban álló II. r. alperes és az I. r. alperes közötti házastársi életközösség 2010. októberében megszűnt. A Pjt. megszűnése miatt az rPtk. 578/A. § (1) bekezdése szerinti elszámolásnak van helye a Ptk. 578/A. § (2) bekezdése szerinti tartalommal. Minden alap nélkül hivatkozott emiatt az I. r. alperes arra, hogy a polgári jogi társaság nem szűnt meg és elszámolására a 2004. február 3. napján létrejött megállapodás 2. pontjában foglaltak az irányadóak. Az elszámolás e módjára csak az alperesek által gyakorolt szankciós felmondás esetén kerülhetne sor, ilyen nem történt.

[48] A Pjt. vonatkozásában az elsőfokú bíróság a felperesi és az alperesi oldal hozzájárulását – lényegében közvetett bizonyítékok alapján – minősítette egyenlőnek. A bizonyítékokat – az I. r. alperes fellebbezési érvelésével szemben – az rPp. 206. §-ának megfelelően értékelte, s ennek során nem élt kirívóan okszerűtlen következtetéssel. Az elsőfokú ítélet ezzel kapcsolatos indokait azonban az ítéltábla az alábbiakkal tartja szükségesnek kiegészíteni. A felperesek alperesek által nem cáfolt előadása az volt, hogy a perindítást megelőzően az alperesek az I. r. alperesi beszámításban, illetve a viszontkeresetben szereplő igénnyel nem léptek fel velük szemben, holott ez a telephely beruházásra felvett hitel felperesekre eső része teljesítésének elmaradása esetén okszerű lett volna. Az ennek magyarázataként előadott azon alperesi előadást nem támasztotta alá semmi, hogy a felperesek a hitel kifutása esetére ígérték e költség egyösszegű rendezését. A futamidő hosszára is figyelemmel életszerűtlen, hogy a hitel felperesekre eső részének megfizetése hiányában éveken keresztül változatlan tartalommal fennmaradt volna a felek gyakorlata az egyéb költségek és bevételek megosztása kapcsán. Az elsőfokú bíróság mérlegelésének helyességét támasztja alá az is, hogy a – tényállás kiegészítésben ismertetett - pert megelőző levelezés során az I. r. alperes 2013. augusztus 30. napján kelt levelében – azon túl, hogy vállalta a vágóasztal és a simítóhenger kiadását, – további 13.000.000,- Ft-ban elismerte a telephelyi beruházással kapcsolatos felperesi igényt (P.21.849/2013/4/F/4.) Nem fogadható el

az e levélben foglaltakra adott azon I. r. alperesi magyarázat, mely szerint a nagyságrendjében az elsőfokú bíróság által figyelembe vett összegnek megfelelő 13.000.000,- Ft-os ajánlata „meggondolatlanságból” hangzott el (P.21.849/2013/9. számú beadvány). Figyelemmel arra, hogy – a későbbiekben kifejtettek szerint – az I. r. alperesi igényérvényesítés a jogalap tekintetében alaptalannak, bizonyult nincs jelentősége annak, hogy helytálló-e az I. r. alperes fellebbezési érvelése a tekintetben, hogy eltérő elvek mentén értékelte az elsőfokú bíróság a polgári jogi társaság kapcsán a felperesek által állított vagyoni hozzájárulási arány, illetve a viszontkereset és beszámítási kifogás kapcsán előterjesztett igénye bizonyítékait.

[49] A fentiek alapján a Pjt. kapcsán helyesen egyenlő arányúnak tekintett telephelyi hozzájárulásból következően a kiegészített aggálytalan igazságügyi szakértői véleményben (P.20.616/2016/118.) meghatározott vagyoni érték (a telephely 30.231.450,- Ft; a MEPU szarító 8.919.389,- Ft, együttesen 39.150.839,- Ft) az elsőfokú ítéletben foglaltaknak megfelelően csökkentendő a Pjt. megszűnését követően az I. r. alperes által visszafizetett hiteltartozás 4.025.968,- Ft-os összegével. Helyesen határozta meg az elsőfokú bíróság, hogy a 35.124.871,- Ft összegű tiszta vagyon hozzájárulási aránynak megfelelő fele, azaz - kerekítéssel - 17.562.436,- Ft illeti meg a felpereseket. E körben az elsőfokú ítélet megváltoztatására nincs ok.

[50] A fenti összeg elszámolásával az elsőfokú bíróság nem sértette meg az rPp. 215. § (1) bekezdésében foglaltakat. Helyesen hivatkoztak ugyanis fellebbezési ellenkérelmükben arra a felperesek, hogy nem módosították a keresetüket, azt az elsőfokú bíróság vette tévesen számba. A telephelyi beruházással összefüggésben általuk érvényesített igény – a P.21.849/2013/41.sz. alatti felperesi beadvány 2.2. pontja megfogalmazásából kitűnően („a fentiek ellenére fenntartják a telephely kapcsán előterjesztett igényüket”) - továbbra is 50 millió Ft-os forgalmi értékből levezetett 25.000.000 Ft volt. Ugyanezen beadvány 2.1. pontjából egyértelműen megállapítható, hogy a 15.554.056,-Ft telephelyi beruházási igény és az 1.435.040,-Ft - önerőn és a hiteltörlesztés terhein felüli - igény csak arra az esetre került megjelölésre, amennyiben nem a tiszta érték jutójának, hanem csak a tényleges hozzájárulás összegének érvényesítésére lennének jogosultak.

IX.

[51] Az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel azt, hogy a gyűrűshenger kizárólag a felperesek tulajdonát képezte. A pert megelőző levelezésben is ez került feltüntetésre (P.21.849/2013/4/F/3. alatt csatolt, 2013. augusztus 7. napján kelt felszólítólevél), azt kizárólag az I. r. felperes lízingelte. Emiatt e tételre a közös tulajdon megszüntetésére vonatkozó szabályok nem alkalmazhatóak. A 2021. évi tényleges állapotának megfelelően került a szakértő által az értéke meghatározásra, s noha az a felperesek által már ismert volt az elsőfokú eljárásban, de az I. r. alperes birtoklása alatt bekövetkezett értékcsökkenéssel kapcsolatos igényt nem terjesztettek elő. Miután erre a másodfokú eljárásban már nincs mód (Pp.247.§), így a henger állapotára vonatkozó fellebbezési hivatkozás is súlytalan, arra alapítottnak a kiadásra kötelező elsőfokú ítéleti rendelkezés fellebbezésben kért tartalommal történő megváltoztatására nincs jogi lehetőség.

[52] A polgári jogi társaságon kívül eső kombájn felperesi tulajdoni hányada és ebből következően a megváltási ár meghatározása kapcsán előterjesztett I. r. alperesi

fellebbezés alapos. Bár az elsőfokú eljárásban az I. r. alperes még csupán 10,88 % felperesi hozzájárulást ismert el, fellebbezésében ezt 13,3 %-ra felemelte. Utóbbi megfelel a kombájn nettó vételára (49.361.000 Ft) és a teljesítésként elismert önerő felperesekre eső fele (6.600.000 Ft) arányának. Ezt meghaladó teljesítést a felperesek nem igazoltak, s keresetmódosításukban (P.20.616/2016/4.) már maguk is csupán ilyen mértékű hozzájárulásból indulva határozták meg igényüket. Helyesen hivatkozott fellebbezésében az I. r. alperes arra, hogy a 12.340.250 Ft összegű, általa elért támogatás nem hagyható figyelmen kívül. Mivel ennek közös hozzájárulássá minősítése tekintetében a felek megállapodását semmi nem igazolja, azt az I. r. alperes oldalán kell figyelembe venni. Ennek megfelelően az elsőfokú ítélet szerinti 17,8 %-os felperesi tulajdoni arány 13,3 %-ra, a megváltási ár pedig a kombájn (kiegészített szakértői vélemény szerinti) 19.056.664 Ft forgalmi értéke alapján 2.534.536 Ft-ra módosul.

[53] A közös kombájnnal kapcsolatos felperesi kártérítési igény – s az azzal kapcsolatos felperesi fellebbezés - részben alapos. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy miután 2013. évtől a kombájn azonos arányú használatára vonatkozó megállapodás megszűnt, a Ptk.141.§-a alapján már nem illette meg a felpereseket a kombájn tulajdoni arányukat (13,3 %) meghaladó mértékű használata. Az elsőfokú ítéletben írtakkal és részben az I. r. alperes érvelésével szemben a kártérítési igényt megalapozó számlák csatolására teljesszűrtül sor került (P.20.616/2016/4. és 5.sz.). A számlák között sorszámozottság nem áll fenn, az csak a felperesek beadványában szereplő elírás. A számlázott összeg összhangban állt a szakvélemény megállapításával is, így az okirati bizonyíték mellőzésére nem volt ok. A fellebbezési tárgyaláson (Pf.15.) az I. r. alperes a kombájn üzemeltetésének önköltségét a teljes bérkombájnozási díj 35%-ára tette, ebből következően a bérkombájn igénybevétele miatti többletköltség-hányad 65%-os mértékű. Erre figyelemmel a bérkombájnozási többletköltség kevesebb, mint 50%-ának áthárítására irányuló igény kapcsán is elfogadhatóak voltak (kiindulópontként) a számlák adatai. Az Áfa-tartalom I. r. felperes általi visszaigényelhetősége folytán a bruttó 3.700.000,-Ft többletköltség nettó része (2.913.386,-Ft) és az is csak a felperesek közös tulajdoni hányadára eső (13,3%-os) mértékben, azaz 387.480,-Ft összegben hárítható át. Jogellenesnek csak a tulajdoni arálynak megfelelő használat elvonása tekinthető. Az ezt meghaladó használat – a fentiek szerint - a közös kombájn használatának biztosítása esetén is térítésköteles lett volna.

[54] A felperesi fellebbezés III. pontja szerinti beszámítás Pp. 247. § (3) bekezdése szerinti törvényi feltételei hiányában (az ellenfél elismerése, a beszámítani kért követelés elsőfokú tárgyalás berekesztését követő lejárata) az ítéltábla figyelmen kívül hagyta a felperesek feltételes beszámítási kifogását.

X.

[55] Az I. r. alperes viszontkeresete a 2006-2010 közötti időszak tisztítási, száritási, mérlegelési és rakodási költségein alapult (P.20.616/2016/21. sz. jkv. 3. o. utolsó bek.). A viszontkeresetet elutasító ítéleti rendelkezés – fellebbezés hiányában – jogerőre emelkedett, így azt a másodfokú felülbírálat nem érinthette (Pp.229.§ (1) bek.; Pp.253.§ (3) bek.).

[56] Ezen költségek viszontkeresetet meghaladó (csak beszámítással érintett) része vonatkozásában sem látott lehetőséget az ítéltábla az I. r. alperes fellebbezése alapján az

elsőfokú ítélet megváltoztatására. Az I. r. alperes ezen igényével jogalap nélküli gazdagodás címén lépett fel. A termény feldolgozása – az alábbiak szerint függetlenül attól, hogy az a Pjt. keretén belül, vagy azzal párhuzamos jogviszony alapján valósult meg – a felek között létrejött olyan megállapodás mentén zajlott, mely e tevékenységek díjazás nélküli igénybevételét is felölelte. A megállapodás léte kizárja a jogalap nélküli gazdagodás talaján történő igényérvényesítést, a szolgáltatás utólagos visszerhessé tételét.

[57] Az I. r. alperesi érveléssel szemben a peradatok azt támasztják alá, hogy a felek polgári jogi társaságra vonatkozó megállapodása felölelte azt is, hogy a nem közös tulajdonú gépek használata után a felek egymással szemben díjat nem igényeltek. Az I. r. felperes és az I. r. alperes által végzett ki- és berakodási munkák, illetve a telephelyen végzett egyéb személyes közreműködés vonatkozásában sem kötöttek ki a felek díjazást. E megállapodásuk összhangban állt a Ptk. 569. § (2) bekezdésében foglaltakkal is, mely szerint a vagyoni hozzájárulásért, illetve a tagsági viszonyból folyó személyes közreműködésért díjazás érvényesen nem köthető ki. Ezt erősíti az I. r. alperes azon személyes előadása is, hogy ő is csak azért lépett fel igénnyel a felperesekkel szemben, mert a felperesek a befektetésüket kérik, de a Pjt.-ből származó anyagi előnyökkel nem kívántak elszámolni (P.21.849/2013/11. sorszám alatti alperesi beadvány 2.o.).

[58] Amennyiben e szolgáltatásra mégsem a Pjt. keretében került volna sor, az sem vezethetne eltérő eredményre. Akár a Pjt. keretében folyó párhuzamos közös gazdasági tevékenységre tekintettel, akár más okból (a felperesek által állított, de a perben sikerrel nem igazolt hiteltörlesztéssel kapcsolatos felperesi teljesítések tekintettel) kerülhetett sor a szolgáltatások felperesek általi igénybevételére, az tényként állapítható meg, hogy – noha a felek között egyéb kérdésekben rendszeres havi elszámolásra elismerten sor került - 2011. márciusáig, sőt a felperesek perindításáig nem lépett fel díjigénnyel az I. r. alperes. Értékelendő az is, hogy az I. r. alperes pert megelőző nyilatkozata szerint a felperesek a tisztító-, szárító ingyenes használatára voltak jogosultak (P.21.849/2013/4/F/6. alatt csatolt I. r. alperesi levél), így ez is a megállapodás létrejöttét igazolja. A jogalap hiánya miatt annak nem volt jelentősége, hogy az igényt megalapozandó, az alperesek által P.21.849/2013/11/A/1-A/6. alatt csatolt spirálfüzetek tartalmát és az azokon alapuló felperesi kimutatást mennyiben értékelte helyesen az elsőfokú bíróság, és az I. r. felperes személyes nyilatkozata, valamint a P.20.616/2016/118. szám alatti kiegészített szakértői vélemény megállapításai az igényt összegében mennyiben támasztották alá.

[59] A beszámítás másik eleme, a kombájn (2009-2012 közötti) használata kapcsán az ítéltábla rámutat, hogy helyesen hivatkoztak a felperesek arra, hogy a közös kombájn használatára - megállapodásuk szerint egyenlő arányban - mindkét fél (térítés nélkül) jogosult volt. Ez az ítéltábla álláspontja szerint attól függetlenül irányadó, hogy milyen arányú hozzájárulást tudtak a perben sikerrel igazolni a felperesek a kombájn beszerzése kapcsán. Ez következik az I. r. alperes per korai szakában tett nyilatkozataiból, melyekben elismerte, hogy 2009-től 2012. őszig terjedő időszakban a kombájn használata ingyenesen megillette a felpereseket (P.21.849/2013/3., 8. számú jkv.). Külön súllyal bír, hogy ezen nyilatkozat a kombájn 2009-től 2012. végéig terjedő időszakban történő felperesi használatával kapcsolatos beszámítási kifogás előterjesztését megelőzően kelt. A pert megelőző levelezés során az I. r. alperes még akként nyilatkozott, hogy a felperesek két évig használták saját célra - ellentételezés nélkül - a kombájnt. Utóbb a perben pedig arra utalt, hogy a felperesek az ő „nagyvonalú” hozzáállása alapján használhatták 2013-ig a kombájnt (P.21.849/2013/22. sz.).

[60] Az I. r. alperes e magatartásában, a felperesi használatban, illetve a költségek viselésében a tulajdonostársak alakszerűséghez nem kötött, olyan tartalmú megállapodása testesül meg, melyre figyelemmel a használat utólag nem tehető visszterhessé. Az I. r. alperes fenti nyilatkozatai azt támasztották alá, hogy a Pjt-vel nem vitásan párhuzamosan futó, a kombájn használatára irányuló jogviszonyban is létrejött – legalább a felek ráutaló magatartása alapján - egy olyan a megállapodás, mely alapján 2013-ig (a kombájn I. r. alpereshez történő végleges visszakerüléséig) a polgári jogi társaság célja szerinti együttműködés megghiúsulása ellenére sem terhelte többlethasználati díj fizetési kötelezettség a felpereseket. A megállapodás ténye folytán az rPtk. 361. § (1) bekezdése alkalmazására, s a kombájnhasználat ellenértékének az elsőfokú ítélet szerinti beszámítására nincs lehetőség.

XI.

[61] A fentiekre figyelemmel a felpereseket a Pjt. elszámolása kapcsán megilleti 17.562.436,-Ft, a kukorica vágóasztal után 496.100,-Ft, a kombájn után 2.534.536,-Ft, illetve 387.480,-Ft kártérítés, együttesen 20.980.552,-Ft. Ebből kamatfizetési kötelezettség a Pjt. elszámolás és a kárigény, azaz 17.949.916,-Ft tőke tekintetében terheli az elsőfokú ítéletben foglaltak szerint az alpereseket.

[62] Az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezéseit az ítéltábla a megváltozott pervesztességi-pernyertességi arányra is figyelemmel az alábbiak szerint határozta meg. A legmagasabb keresetnek megfelelő pertárgyértékhez (35.000.000,-Ft) képest 20.980.552 forintban bizonyult alaposnak a felperesek keresete, pernyertességük 60 %-os.

A felperesek teljes elsőfokú perköltsége - az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben - 3.736.600 forint (1.500.000,-Ft kereseti illeték, 519.600,-Ft előlegezett szakértői díj, a Fővárosi Ítéltábla hatályon kívül helyező végzésében megállapított 467.000 forint másodfokú költség, illetve 1.250.000 forint elsőfokú eljárásra eső ügyvédi munkadíj). A felperesek a kereseti illetékből ugyan csak 1.200.000 forintot fizettek meg, a különbözeti 300.000 forint lelet kiállításának terhe mellett történő megfizetésére az elsőfokú bíróság már felhívta a felpereseket - csupán ennek következményét nem vonta le - így a teljes kereseti illetéket figyelembe kellett venni.

A Fővárosi Ítéltábla hatályon kívül helyező végzése indokolása utolsó bekezdéséből egyértelműen megállapítható, hogy a felperesek javára nem személyenként, hanem egyetemleges jogosultként állapított meg a Fővárosi Ítéltábla 467.000 forint másodfokú költséget, így az – az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben – csak egyszeresen számítható fel.

Az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben az ítéltábla nem látta indokoltnak a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet – a továbbiakban IM rendelet - 3. § (2) bekezdés b) pontja (a per tárgyának értéke) alapján számított munkadíjjal szemben az IM rendelet 3. § (6) bekezdése szerinti emelt összegű munkadíj alkalmazását. A pertárgy érték alapján megállapítható összeg 1.250.000 forint. A fenti 3.736.600 forint felperesek pernyertességére

(60 %) eső része kerekítéssel 2.242.000 forint. Ennek megtérítésére a Pp. 81. § (1) bekezdése és a Pp. 82. § (1) bekezdése alapján az I-II. r. alperes egyetemlegesen köteles.

[63] Az I. r. alperes oldalán figyelembe veendő kereseti és a viszontkereseti együttes pertárgyérték 45.667.003 forint. (35.000.000 forint + 10.667.003 forint = 45.667.003 forint) Az I. r. alperes pernyertessége 14.019.448 forint (35.000.000 forint – 20.980.552 forint = 14.019.448 forint), ami 30 %-os pernyertességnek felel meg. (14.019.448,-Ft:45.667.003 forint) Az I. r. alperes előlegezett 537.155 forint szakértői díjat és 640.100 forint viszontkereseti illetéket. A perben felmerült teljes szakértői költségből a keresetre, illetve ezzel szemben a viszontkeresetre és a beszámított követelésekre eső belső arány megfelel a felek által előlegezett összegeknek. Miután az I. r. alperes viszontkeresete és a beszámítás is alaptalannak bizonyult, a viszontkereseti illetéket, illetve a szakértői díjat az I. r. alperes maga viseli. A P.20.616/2016/147/A/1 alatt csatolt megbízási szerződésben foglaltakkal szemben az IM. rendelet 2. § (2) bekezdése alapján az I. r. alperes javára megállapítható ügyvédi munkadíj a kifejtett tevékenységgel arányban álló 4.700.000 forint + áfa = 5.969.000 forint. A Fővárosi Ítéltábla hatályon kívül helyező végzésében megállapított másodfokú költség 2.471.328 forint. Ez együttesen 8.440.328 forint. A felperesek fellebbezésükben helyesen hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróság a korábbi hatályon kívül helyező végzésben megállapított másodfokú perköltség áthárításáról nem a pervesztesség-pernyertesség arányának megfelelően határozott. A 8.440.328 forint I. r. alperes pernyertességére eső 30 %-a 2.532.098 forint. Az alaptalan viszontkereset után a felpereseket megilleti az IM. rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján 520.000 forint. Az I. r. alperes javára mutató különbözet – kerekítéssel – 2.000.000 forint, melynek megfizetésére a Pp. 81. § (1) bekezdése és a Pp. 82. § (1) bekezdése alapján a felperesek egyetemlegesen kötelesek.

[64] A II. r. alperes perköltsége a hatályon kívül helyező végzés szerinti 467.000 forint, illetve a kereseti pertárgyértékre eső, az IM. rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján áfa nélkül számított 1.250.000 forint. Az együttesen 1.717.000 forint II. r. alperes pernyertességére eső 40 %-a 686.800 forint megfizetésére a Pp. 81. § (1) bekezdése és a Pp. 82. § (1) bekezdése alapján a felperesek egyetemlegesen kötelesek.

[65] A másodfokú perköltség meghatározásánál az ítéltábla abból indult ki, hogy a felperesek fellebbezésére eső pertárgyérték 14.536.443 forint (a beszámítás kapcsán 10.236.443 forint, a kártérítési igényre eső 3.700.000 forint, a gyűrűshenger vonatkozásában pedig - az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontjának megfelelően - 600.000 forint). A felperesi fellebbezés másodfokú illetéke 1.162.915,-Ft. A fellebbezési pertárgyértékre számított ügyvédi munkadíj - az IM. rendelet 3. § (2) bekezdés b) pont, 3. § (5) bekezdése alapján, áfa nélkül - kerekítéssel 318.000 forint, így a felperesek másodfokú perköltsége együttesen 1.480.915 forint. A felperesek fellebbezési pernyertessége 10.623.923,-Ft (a 10.236.443,-Ft beszámítás és a kártérítési igényből 387.480,-Ft) alapján 73 %-os mértékű, a javukra megállapítható másodfokú költség -kerekítéssel - 1.081.000 forint. Ezt csökkenti a felperesi fellebbezés után az alperesek javára az IM. rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján megállapítható 318.000 forint ügyvédi munkadíjigény felperesi fellebbezési pervesztességre eső 27 %-a, áfával növelten – kerekítve - 109.000 forint. (85.860,-Ft+Áfa) A felperesek javára mutató különbözet 972.000 forint (1.081.000 – 109.000,-Ft).

[66] Észlelte az ítéltábla, hogy a felperesek a fenti fellebbezési illetékből csak 1.138.915 forintot fizettek meg, mert a gyűrűshenger vonatkozásában nem a meg nem

határozható perérték (Itv. 39. § (3) bekezdés c) pont) szerinti 600.000 forintban, hanem tévesen 300.000 forintban vették figyelembe a fellebbezési pertárgyértéket. Emiatt az ítéltábla a különbözeti 24.000 forint fellebbezési illeték megfizetésére lelet kiállításának terhével hívta fel a felpereseket.

[67] Az I. r. alperes fellebbezési költsége kapcsán figyelembe kellett venni, hogy a fellebbezési illeték ismételt megfizetése alól az Itv. 51. § (1) bekezdése alapján mentesült, ezért az Itv. 80. § (1) bekezdés i) pontja és 81. § (2) bekezdése alapján az ítéltábla megküldeni rendelte az ítéletét az I. r. alperes lakóhelye szerint illetékes adóhatóság részére a megismételt eljárásban az I. r. alperes által szükségtelenül lerótt fellebbezési illeték visszatérítése érdekében.

Az I. r. alperes fellebbezésére eső pertárgyérték az elsőfokú ítéletben szereplő marasztalási összegnek megfelelően 11.234.941 forint Az I. r. alperes fellebbezése csupán a kombájn megváltási ára vonatkozásában bizonyult 878.313 forint erejéig alaposnak, így a fellebbezési pernyertessége 8 %-os mértékű. E pernyertesség után az IM. rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, 3. § (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján pernyertessége arányában megállapítható munkadíj - kerekítéssel - 27.000 forint. Az I. r. alperes 10.356.628 forint (11.234.941 forint – 878.313 forint) tekintetében alaptalan fellebbezésére eső, a felpereseket megillető ügyvédi munkadíjigény - kerekítéssel - 247.000 forint. Az I. r. alperes köteles a fellebbezése kapcsán a felperesek javára mutató különbözet, 220.000 forint (247.000 forint – 27.000 forint) megfizetésére.

Győr, 2022. szeptember 27.

Dr. Maurer Ádám sk.
sk.

Dr. Mészáros Zsolt sk.

Dr. Sarmon Hedvig

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró